

The symbols and traditions of nursing in the opinion of nursing students

Symbole i tradycje pielęgniarstwa w opinii studentów kierunku pielęgniarstwo

Beata Gibas¹, Grażyna Dębska²

¹Zakład Zdrowia i Środowiska, Instytut Zdrowia Publicznego, Collegium Medicum, Uniwersytet Jagielloński

²Wydział Zdrowia i Nauk Medycznych, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego,

CORRESPONDING AUTHOR/AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Beata Gibas

Zakład Zdrowia i Środowiska

Instytut Zdrowia Publicznego

Uniwersytet Jagielloński – Collegium Medicum

ul. Grzegorzewska 20, 31-531 Kraków

e-mail: beatagibas88@gmail.com

STRESZCZENIE

SYMBOLE I TRADYCJE PIELĘGNIARSTWA W OPINII STUDENTÓW KIERUNKU PIELĘGNIARSTWO

Cel. Celem pracy była próba oceny wiedzy studentów kierunku pielęgniarstwo na temat symboli i tradycji w pielęgniarstwie. Dodatkowo zbadano zasadność kultywowania tradycji i symboliki we współczesnym pielęgniarstwie w opinii studentów.

Materiał i metodyka. W badaniu wzięło udział 64 studentów pielęgniarstwa studiów licencjackich stacjonarnych Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jako technikę wykorzystano autorski kwestionariusz. Do oceny zasadności kultywowania symboliki wykorzystano skalę Likerta od 0-5: 0 oznaczało „brak zasadności” a 5 „pełną zasadność”. Podano wartości średnie i odchylenie standardowe.

Wyniki. Prawie każdy student wymienił czepkę pielęgniarską oraz mundur pielęgniarski jako symbol zawodowy (95% vs 83%). Dla studentów najważniejsze jest złożenie ślubowania ($x=4,4$, $SD=1,0$) przez absolwentów pielęgniarstwa oraz symboliczne założenie czepki pielęgniarskiej ($x=4,4$, $SD=1,25$) podczas ceremonii czepkowania. Według studentów najmniejszą potrzebą jest powrót do tradycji paskowania ($x=3,19$, $SD=1,77$). Około 45% studentów chciałoby nosić czepkę pielęgniarską: dla 62% jest on symbolem przynależności zawodowej, a dla 72% jest znakiem rozpoznawczym. W opinii 75% studentów powinno się kultywować tradycje zawodowe na studiach pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo.

Wnioski. Tradycje zawodowe powinny być kultywowane na studiach pierwszego stopnia na kierunku pielęgniarstwo w obecnym systemie kształcenia. Powinno się pamiętać o historii zawodu.

Słowa kluczowe: symbole, tradycje, pielęgniarstwo, studenci

ABSTRACT

THE SYMBOLS AND TRADITIONS OF NURSING IN THE OPINION OF NURSING STUDENTS

Aim. The aim of this study was to evaluate the students' knowledge about the symbols and traditions in nursing. The merits of continuing the tradition and symbolism in contemporary nursing in the opinion of students were also evaluated.

Material and methods. The study involved 64 undergraduate nursing students of the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University. As a technique there was used author's questionnaire to assess the validity of the symbolism there was used a Likert scale from 0-5. The median values and standard deviation were given.

Results. Almost every student mentioned a nursing cap and uniform as a symbol of professional nursing (95% vs. 83%). For students the most important is oath taking ($x = 4.4$, $SD = 1.0$) and symbolic caps awarding ceremony ($x = 4.4$, $SD = 1.25$). The least need is related to a return to the strap awarding tradition ($x = 3.19$, $SD = 1.77$). Approximately 45% of students would like to wear a nursing cap. In the opinion of 75% of students professional traditions should be cultivated during studies.

Conclusions. Traditions should be cultivated during studies in the current system of education. There is a need to remember about the history of the profession.

Key words: symbols, traditions, nursing, students

INTRODUCTION

Symbol is a sign, a motive. In nursing, there have always been some objects associated with this profession. These include: a nursing cap, a nursing uniform, an oil lamp and a nursing anthem [1-8]. Beside symbols, there are some ceremonies, which allow to relive important moments and events connected with nursing history. The

main nursing ceremonies are: oath taking, nursing cap awarding, singing the anthem, nursing strap awarding and International Nurses Day. Cultivation of the ceremonies is the source of meetings, a possibility to integrate and a way

of exchanging experiences between nurses. Symbols facilitated identification of this professional group [2,4,7,9-14].

Nursing symbols and ceremonies are very needful in creating ethics in hearts and minds of nursing students. According to education standards developed by the Ministry of Science and Higher Education dated 9 May 2012, a student after graduation from first cycle nursing studies should indicate the conditions for the development of nursing [15]. For a few years in Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University at the end of nursing studies students have been awarded a nursing cap and have been taking the oath. During the ceremony the students have been singing the anthem as well.

AIM

The aim of this study was to evaluate the student's knowledge about the symbols and traditions in nursing and to evaluate the relevance of continuing the tradition and symbolism in contemporary nursing in the opinion of students.

MATERIAL AND METHODOLOGY

The research was conducted from October to November 2013. The survey comprised 64 nursing students from Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University. The author's questionnaire was used as a technique and it consisted of fifteen closed and two open questions. The questionnaire consisted of demographics (3 questions), questions which checked the state of knowledge of symbols and ceremonies of nursing (3 questions) and questions about the relevance of cultivating the nursing tradition (6 questions). To assess the relevance of the symbolism there was used Likert scale from 0 to 5, where 0 meant "irrelevant" and 5 meant "fully relevant". The mean and standard deviation were given in the results.

The mean age of the respondents was 25 years. The youngest participants were 18 years old. Among all respondents, 52% (n=33) lived in the city and 48% (n=31) in a village.

RESULTS

Over 50% of the nursing students from Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University think that a nursing cap makes recognition of nurses easier for the patients. Almost half of the respondents (45%) would like to wear a nursing cap in the future, because for 62% it is a symbol of the profession. For three quarters of the students (72%), a nursing cap is an identification element.

Nowadays in Poland nursing cap is not used in nursing practice. It is an element of the gala uniform. Almost every student (83%) said that nursing cap was uncomfortable, not useful in practice (69%) and was disturbing during work (57%).

Almost all students (95%) indicated a nursing cap as a nursing symbol. The second important symbol was a nursing uniform (83%). The last ones included the anthem (42%) and an oil lamp (67%).

Almost all students mentioned 12th May as the International Nurses Day.

Students expressed their opinions on the relevance of taking the oath, solemn singing of the anthem, wearing a nursing cap and returning to the tradition of nursing stripes awarding. The study showed that in the opinion of nursing students, cultivation the professional tradition is important. The mean values were 4 and more to assess the relevance of cultivating taking of solemn oath ($x = 4.4$; SD: 1.0) and returning to the tradition of nursing cap awarding ($x = 4.4$; SD: 1.25). The lowest is the need to return to the tradition of nursing stripes awarding ($x = 3.19$; SD: 1.77) (Fig. 1).

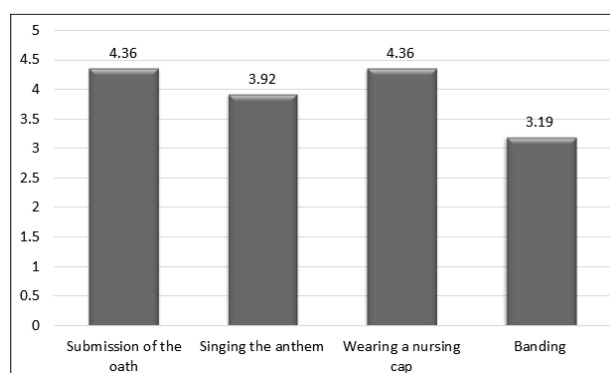

Fig. 1: The relevance of cultivating the ceremony, in the opinion of nursing students

For more than 35% of surveyed students, nursing traditions are not forgotten relic of the past. A large part of the students do not have an opinion on this issue.

A large part of the students (75%) believe that traditions should be cultivated in nursing education in the current system.

The main motivators for students to study nursing were: the desire to help others (67%) and the opportunity to gain a good profession (41%). Part of the surveyed students would like to work abroad (38%).

Despite high level of difficulty of studying nursing, almost every nursing student of the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University (88%) would like to study nursing again.

DISCUSSION

The First National Congress of Nurses and Midwives in 1990 established that the nursing cap will not be used in the practice of nursing. Currently, it is included in ceremonial uniform [1,4,13]. Students from Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University know the symbols associated with nursing care. The most important symbol for nursing students is a cap (95%). Gibas B. and Dębska G.[1] conducted studies among nurses of bridging studies, and 99% said, that a nursing cap is a nursing symbol. Similar studies were conducted by Barczak S. and Ślusarska B. [16], in which the symbol that reflects the nursing profession the best is also the nursing cap (90%). Ślusarska B. and Janiga A. B. [11] examined 350 nursing students from several Polish universities (Medical University of Lublin, Jagiellonian University and the University of Rzeszów).

Also, in the opinion of the students the most important symbol in nursing is nursing cap (67%).

Our study shows that for 72% of nursing students from the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University nursing cap allowed to distinguish nurses from other medical staff. Similar results were obtained by Janiga A. and Ślusarska B. [11]. According to them, for 32% of the surveyed nursing students nursing cap is an element that allowed the nurse to be distinguished from other hospital staff. Also, more than half of high school students (58%) believe that the cap is the identification mark of nurses [17]. Half of the respondents from research by Gibas B. and Dębska G[1] believes that when they were wearing a cap, they were more recognized by patients.

Janiga A. and Ślusarska B. [11] confirm that the most important tradition for students participating in their research was traditional awarding of the nursing cap (62%). For students of the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University, the most important tradition which should be maintained is nursing caps awarding and the

oath taking by graduates of nursing. For nurses of bridging courses [4], the most important was the oath taking ceremony and then nursing cap awarding.

The study showed the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University as a small educational center for future nurses, which is very positive for the formation of a professional identity in nursing.

CONCLUSIONS

1. Symbols and nursing traditions are an important part of shaping the professional identity of nurses in the current education system.
2. Cultivation of traditions and symbols of nursing is according to surveyed reasonable and necessary.
3. The current education system educated nursing students from the Andrzej Frycz Modrzewski Kraków University well, and they demonstrated their extensive knowledge of symbolism in nursing.

Symbole i tradycje pielęgniarstwa w opinii studentów kierunku pielęgniarstwo

WPROWADZENIE

Symbol to pewien umowny znak, motyw. W pielęgniarstwie od zawsze istniały pewne przedmioty, które nieodwołalnie kojarzyły się z tą profesją. Zaliczamy do nich: czepkę pielęgniarstwa, mundur pielęgniarstwa, lampkę oliwną oraz hymn pielęgniarstwa [1-8]. Oprócz symboli jest także kilka ceremonii pielęgniarstwa, które pozwalają na nowo przeżywać ważne momenty i wydarzenia z historii pielęgniarstwa. Zaliczamy do nich: uroczyste założenie czepki pielęgniarstwa, odśpiewanie hymnu, złożenie ślubowania, paskowanie oraz obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarek. Kulturowanie ceremonii jest także źródłem spotkań, możliwością integracji zawodowej oraz wymiany doświadczeń między pielęgniarzami. Symbole ułatwiają identyfikację tej grupy zawodowej [2,4,7,9-14].

Symbole i ceremonie pielęgniarstwa są ważnym elementem krzewienia etyki zawodowej w sercach i umysłach studentów pielęgniarstwa w Polsce. Według standardów kształcenia opracowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku wynika, że absolwent kierunku pielęgniarstwo po skończonym kształceniu powinien wskazywać uwarunkowania rozwoju pielęgniarstwa z perspektywy czasu [15]. Od kilku lat w Krakowskiej Akademii na zakończenie kształcenia studentów studiów pierwszego stopnia licencjackich na kierunku pielęgniarstwo odbywa się uroczyste założenie czepki pielęgniarstwa. Podczas ceremonii absolwenci odśpiewują także hymn pielęgniarstwa oraz składają uroczyste przyrzeczenie.

CEL PRACY

Celem pracy była próba oceny wiedzy studentów Krakowskiej Akademii na temat symboli i tradycji w pielęgniarstwie. Zbadano także zasadność kultywowania tradycji i symboliki we współczesnym pielęgniarstwie w opinii studentów.

MATERIAŁ I METODYKA

Badania przeprowadzono od października do listopada 2013 roku. Uczestnikami badania było 64 studentów pielęgniarstwa studiów licencjackich Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego na kierunku pielęgniarstwo. W badaniu wykorzystano metodę sondażu diagnostycznego posługując się autorskim kwestionariuszem ankiety, składającym się z dwóch pytań otwartych oraz z 15 pytań zamkniętych. Kwestionariusz zawierał: metryczkę (3 pytania), pytania sprawdzające stan wiedzy z zakresu symboli i ceremonii pielęgniarstwa (3 pytania) oraz pytania dotyczące zasadności kultywowania tradycji pielęgniarstwa (6 pytań). Do oceny zasadności kultywowania symboliki wykorzystano skalę Likerta od 0-5, gdzie 0 oznaczało „brak zasadności” a 5 „pełną zasadność”. W wynikach podano wartości średnie i odchylenie standardowe.

Średnia wieku badanej grupy wynosi 25 lat. Najmłodsi uczestnicy badania mieli 18 lat. Spośród wszystkich studentów 52% (n=33) mieszka w mieście, a 48% (n=31) na wsi.

WYNIKI

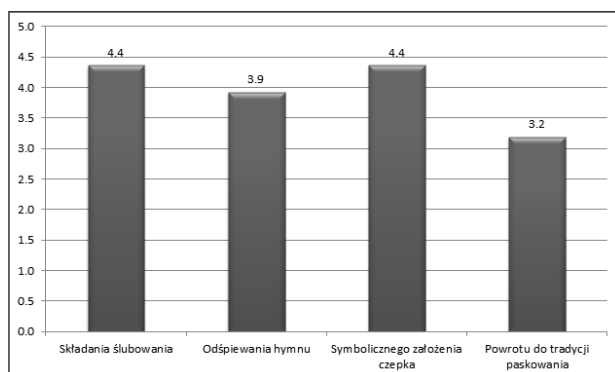
Ponad 50% studentów pielęgniarstwa Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego uważało, że czepki pielęgniarskie ułatwiały rozpoznawanie personelu przez pacjentów. Prawie połowa respondentów (45%) chciałaby nosić czepki pielęgniarskie w przyszłości, ponieważ jest on dla 62% symbolem przynależności zawodowej. Z kolei dla 72% ankietowanych czepki pielęgniarskie jest elementem identyfikującym pielęgniarki.

Obecnie w Polsce czepki pielęgniarskie nie są używane w praktyce pielęgniarstwa. Są elementem stroju galowego pielęgniarki. Studenci wyrazili swoją opinię, dlaczego czepki pielęgniarskie zostały wycofane z użycia. Według nich były one niewygodne (83%), niepraktyczne (69%) oraz przeszkadzały w pracy (57%).

Prawie wszyscy studenci (95%) wymienili czepki pielęgniarskie jako symbol zawodowy. Jako drugi symbol 83% ankietowanych podało mundur pielęgniarski. Trzecim wymienianym symbolem był hymn (42%) oraz czwartym lampka oliwna (67%).

Prawie każdy student (83%) wskazał poprawnie datę 12 maja, kiedy to mają miejsce obchody Międzynarodowego Dnia Pielęgniarek.

Studenci wyrazili opinię dotyczącą zasadności: składania ślubowania, uroczystego odśpiewania hymnu, symbolicznego założenia czepka oraz powrotu do tradycji paskowania przez studentów pielęgniarstwa. W badaniu wykazano, że w opinii studentów pielęgniarstwa zasadność kultywowania tradycji zawodowych ma duże znaczenie. Wartości średnie wynosiły 4 i więcej dla oceny zasadności kultywowania uroczystego składania ślubowania ($x=4,4$; SD: 1,0) oraz powrotu do tradycji symbolicznego założenia czepka ($x=4,4$; SD: 1,25). Najmniejszą potrzebą jest powrót do tradycji paskowania ($x=3,19$; SD: 1,77) (Ryc 1).

Ryc 1. Zasadność kultywowania ceremonii w opinii studentów

Dla ponad 35% ankietowanych tradycje pielęgniarstwa nie są zapomnianym reliktem przeszłości. Znaczna część studentów nie ma zdania w tej kwestii.

Znaczna część ankietowanych studentów (75%) uważa, że powinno się kultywować tradycje zawodowe na studiach licencjackich na kierunku pielęgniarstwo w obecnym systemie kształcenia.

Głównymi motywatorami dla studentów do studiowania pielęgniarstwa były: chęć pomagania innym (67%) oraz możliwość zdobycia dobrego zawodu (41%). Część

ankietowanych studentów kierowała się możliwością pracy za granicą (38%).

Prawie każdy student pielęgniarstwa z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego (88%) pomimo wysokiego stopnia trudności studiów zdecydowałby się na ponowne studiowanie pielęgniarstwa.

DYSKUSJA

Podczas I Krajowego Zjazdu Pielęgniarek i Położnych w roku 1990 ustalono, że czepki pielęgniarskie nie będzie stosowany w praktyce pielęgniarstwa. Aktualnie wchodzi on w skład galowego stroju każdej pielęgniarki [1,4,14]. Studenci Krakowskiej Akademii znają symbole zawodowe kojarzone z pielęgniarstwem. Najważniejszym symbolem dla studentów jest czepki pielęgniarskie (95%). W badaniach Gibas B. i Dębska G. [1] przeprowadzonych wśród pielęgniarek, które uzupełniają kształcenie zawodowe na studiach podyplomowych, 99% ankietowanych opowiedziało się za czepkami pielęgniarskimi jako symbolem zawodu pielęgniarki. Podobne badania przeprowadziła Barczak S. i Ślusarska B. [16], w których według pielęgniarek symbolem, który najlepiej odzwierciedlał badaną grupę zawodową był czepki pielęgniarski (90%). W swoich badaniach Janiga A. i Ślusarska B. [11] zebrały opinię 350 studentów pielęgniarstwa z kilku uniwersytetów polskich (Uniwersytetu Medycznego w Lublinie, Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie oraz z Uniwersytetu Rzeszowskiego). Także w opinii tych studentów najważniejszym symbolem w pielęgniarstwie jest czepki pielęgniarski (67%).

Badania własne ukazują, że dla 72% studentów pielęgniarstwa z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego czepki pielęgniarskie pozwalała odróżnić pielęgniarki od pozostałego personelu medycznego. Podobne wyniki uzyskały Janiga A. i Ślusarska B. [11]. Według nich, dla 32% ankietowanych studentów pielęgniarstwa czepki pielęgniarskie jest elementem, który pozwala odróżnić pielęgniarkę od innych pracowników szpitala. Także ponad połowa uczniów liceum (58%) uważa, że czepki był znakiem rozpoznawczym pielęgniarki [17]. Połowa ankietowanych pielęgniarek z badań Gibas B. i Dębska G. [1] uważa, że kiedy nosiły czepki były bardziej rozpoznawane przez pacjentów.

Janiga A. i Ślusarska B. [11] twierdzą, że najważniejszą tradycją dla studentów uczestniczących w ich badaniach było założenie czepka pielęgniarskiego (62%). Dla studentów z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego tradycją, którą powinno się utrzymać jest czepkowanie oraz złożenie ślubowania przez absolwentów pielęgniarstwa. Dla pielęgniarek uzupełniających kształcenie zawodowe [1] najważniejszą ceremonią było złożenie ślubowania, następnie symboliczne założenie czepka pielęgniarskiego.

WNIOSKI

1. Symbole i tradycje pielęgniarstwa są ważnym elementem kształtowania tożsamości zawodowej pielęgniarek w obecnym systemie kształcenia.

2. Kulturowanie tradycji i symboli pielęgniarstwa jest według badanych zasadne i potrzebne.
3. Aktualny system kształcenia dobrze wykształcił studentów pielęgniarstwa z Krakowskiej Akademii, którzy wykazali się dużą wiedzą z zakresu symboliki w pielęgniarstwie.

PIŚMIENNICTWO

1. Gibas B, Dębska G. Zasadność tradycji i symboliki we współczesnym pielęgniarstwie w: Dobrowolska B, Forys Z, Jaśkiewicz J. red. Pielęgniarstwo na rzecz milenijnych celów. Kraków: Wyd. Krakowskie Towarzystwo Edukacyjne sp. z o. o. – Oficyna Wydawnicza AFM; 2014: 47-57.
2. Jaros E. Tradycje i symbolika w zawodach pielęgniarstwa i położnej. Biuletyn. Łódź: 2014(5):13-15.
3. Łukasz K. Materiały pomocnicze do organizowania tradycyjnych uroczystości zawodowych w szkołach pielęgniarstwa i położnych. Warszawa: CKMŚKM; 1983.
4. Niechwiadowicz-Czapka T. Symbole i ceremonie zawodowe pielęgniarstwa, Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu [cyt. 14.04.2013] dostępny na URL: http://www.wsm.opole.pl/473/symbole_i_ceremonie_zawodowe_pielęgniarstwa.html
5. Polskie Towarzystwo Pielęgniarskie Stanowisko Polskiego Towarzystwa Pielęgniarskiego w sprawie zachowania symboliki zawodowej pielęgniarstwa w procesie edukacji zawodowej pielęgniarstwa [cyt. 10.04.2013] dostępne na URL: http://www.ptp.na1.pl/pliki/PTP_Stalowiska/19_PTP_STAN_08_10_2010.pdf
6. Ślusarska B, Zarzycka D. Czepek pielęgniarstwa a kształcenie akademickie w zawodzie pielęgniarstwa. Nasz Głos; 2002, (3): 10–12.
7. Widomska-Czekajka T, Górąjek-Jóźwik J. red. Przewodnik encyklopedyczny dla pielęgniarstwa. Warszawa: Wydawnictwo Lekarskie PZWL, 1996, s. 440–441, 596.
8. Wirtualne Muzeum Pielęgniarstwa Polskiego [cyt. 15.03.2013] dostępny na URL: <http://www.wmpp.org.pl/pl/symbole-pielęgniarskie.html>
9. Zarzycka D, Dobrowolska B, Ślusarska B. Symbole i ceremonie zawodowe pielęgniarstwa – relikty przeszłości czy wartość zawodowa? Problemy Pielęgniarstwa. 2009; 17 (1): 54–62.
10. Fletcher K. Image: changing how women nurses think about themselves, Literature Review. Journal of Advanced Nursing. 2007;58(3):207-215.
11. Janiga A, Ślusarska B. Symbolika zawodowa w opinii studentów pielęgniarstwa W: Ślusarska B, Zarzycka D. red. Kulturowanie symboliki w pielęgniarstwie. wydanie 1. Lublin: Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Lublinie; 2011, s. 32-153.
12. Trzpieł K. Pani z lampą XXI wieku. Poradnik Pielęgniarski [cyt. 13.04.2013] dostępny na URL: http://www.poradnik-pielęgniarski.pl/promoart/29/pani_z_lampa_xxi_wieku/
13. Zarzycka D, Ślusarska B, Szpak-Lipińska K. Symbole i tradycje zawodowe w pielęgniarstwie W: Ślusarska B, Zarzycka D. red. Kulturowanie symboliki w pielęgniarstwie. Wydanie 1. Lublin: Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Lublinie; 2011, S. 69-109.
14. Zdrowe Miasto [cyt. 17.03.2013] dostępny na URL: <http://www.zdrowemiasto.pl/i/16/kraj/mundur-pielęgniarki-i-polozonej,6094.html>.
15. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 maja 2012 roku w sprawie standardów kształcenia dla kierunków studiów: lekarskiego, lekarsko-dentystycznego, farmacji, pielęgniarstwa i położnictwa.
16. Barczak S, Ślusarska B. Symbolika zawodowa pielęgniarstwa w opinii pielęgniarstwa W: Ślusarska B, Zarzycka D. red. Kulturowanie symboliki w pielęgniarstwie. Wydanie 1. Lublin: Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Lublinie; 2011, s. 154-153-168.
17. Sposób E. Symbolika zawodowa w opinii młodzieży licealnej W: Ślusarska B, Zarzycka D. red. Kulturowanie symboliki w pielęgniarstwie. Wydanie 1. Lublin: 2011. s. 120-131.

Praca przyjęta do druku/Manuscript received: 13.09.2015

Praca zaakceptowana do druku/Manuscript accepted: 20.09.2015

Tłumaczenie/Translation: Beata Gibas